

Cirkulärnr: 1994:104
Diariernr: 1994:1394
Handläggare: Lena Sandström
Anita Sundin
Avdsek: J Komrätt
AK Vård
Datum: 1994-06-03
Mottagare: Kommunstyrelsen
Individ- och familjeomsorg
Rubrik: Vissa frågor rörande LVM

Handläggare
Lena Sandström/IHO

1994-06-03

Kommunstyrelsen
Individ- och familjeomsorg

Vissa frågor rörande LVM

I cirkulär 1994:66 har förbundet i korthet redogjort för ändringarna (SFS 1994:96) i lag (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall som träder i kraft den 1 juli 1994.

I detta cirkulär behandlas vissa allmänna frågor om delegering. Dessutom ges ett förslag till underlag för nämndens arbete med en detaljerad delegeringsförteckning. I denna tar vi också upp de beslut som förtroendevalda och tjänstemän kan fatta med direkt stöd i lag inom det sociala området.

Frågor med anledning av detta cirkulär besvaras av förbundsjurist Lena Sandström, tfn 08-772 44 34.

Blanketter föranledda av lagstiftningen bifogas för kännedom. Dessa kan beställas på Kommentus Förlag, telefon vx 08-749 46 00, direkt 08-749 47 20.

Delegering av LVM-ärenden

I kommunallagen 6 kap. 33 och 34 §§ samt i 47 och 48 §§ SoL regleras nämndernas möjlighet att delegera beslutanderätt till politiker och tjänstemän. Delegering kräver inte fullmäktiges medgivande, och fullmäktige kan inte heller påverka till vem beslutanderätt delegeras. Det är den eller de nämnder som enligt 4 §1 st. SoL fått ansvaret för socialtjänstens uppgifter som avgör i vilken utsträckning man skall delegera beslutanderätt, inom de ramar som lagarna ger. När socialtjänstlagen, LVM eller annan författning talar om socialnämnd avses den eller de nämnder som kommunen inrättat för att fullgöra uppgifterna inom socialtjänsten.

Enligt 6 kap. 33 § KL kan delegering ske i ett visst ärende eller i en viss grupp av ärenden till

- utskott bestående av ledamöter eller ersättare i nämnden
- ledamot eller ersättare i nämnden
- tjänsteman hos kommunen.

Förbud mot delegering av följande ärenden råder enligt 6 kap. 34 § KL

1. *Ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet.*
2. *Framställning eller yttrande från kommunfullmäktige liksom yttrande med anledning av att nämndens eller fullmäktiges beslut har överklagats.*
3. *Ärenden som rör myndighetsutövning mot enskild, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.*
4. *Vissa ärenden som anges i särskilda föreskrifter.*

Delegeringsrätten får alltså inte användas för att rubba nämndens övergripande ansvar för verksamheten.

Av kommunalpolitiska skäl har det ansetts naturligt att endast ansvarig nämnd får avge yttrande till fullmäktige. Yttrande med anledning av beslut som fattats efter delegering omfattas inte av detta förbud, utan kan delegeras till den som fattade det överklagade beslutet.

Vissa ärenden som avser myndighetsutövning mot enskild är förbehållna nämnden i sin helhet att fatta.

Ett exempel på begränsning i delegeringsrätten är bestämmelserna i 47 och 48 §§ SoL. 48 § SoL innehåller dock ingen begränsning vad gäller LVM-ärenden.

47 och 49 §§ socialtjänstlagen

I 47 § SoL sägs att vissa beslut inom socialtjänsten endast får delegeras till utskott i nämnd. Det enda beslut i LVM-ärenden som omfattas av denna begränsning är beslut enligt 13 § LVM om omedelbart omhändertagande. Ett sådant beslut får inte delegeras till lägre nivå än till utskott.

I 49 § SoL sägs att bestämmelser om rätt att fatta beslut i nämndens ställe finns i LVM. En sådan bestämmelse finns i 13 § LVM, där det sägs att beslut om omedelbart omhändertagande kan fattas av nämndens ordförande eller någon annan ledamot som nämnden förordnat om nämndens beslut inte kan avvaktas. Beslutet skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde.

Ny lagstiftning

Från och med den 1 juli 1994 övertar socialnämnden uppgifterna från länsstyrelsen att utreda och ansöka om vård i LVM-ärenden. Socialnämnden skall då enligt 7 § LVM inleda utredning när man fått kännedom om omständigheter som kan föranleda ett ingripande enligt LVM. Socialnämnden skall även utse kontaktman enligt 8 § LVM, besluta om läkarundersökning enligt 9 § LVM och ansöka om vård hos länsrätten enligt 11 § LVM. I samband med lagstiftningen har ingen ändring gjorts i 47 § SoL för att begränsa möjligheten till delegering av dessa beslut.

En ändring i 31 kap. 2 § BrB har gjorts, vilken innebär att ansvarig nämnd i kommunen (inte länsstyrelsen som tidigare) skall avge yttrande till allmän

domstol då det kan bli aktuellt att överlämna den som begått brottslig gärning till vård enligt LVM.

Till ansökan om vård enligt 11 § LVM skall bifogas den utredning socialnämnden gjort enligt 10 § LVM. Av utredningen skall framgå i vilket hem intagning kan ske. Enligt propositionen 1993/94:97 s. 18 skall socialnämnden undersöka och förbereda frågan om intagning. På så vis kan vården av missbrukaren inledas snabbare. Detta görs genom att nämnden ansöker om plats hos Statens institutionsstyrelse (SiS) som anvisar plats i ett LVM-hem. (SiS, Box 16363, 103 26 STOCKHOLM, fax 08-791 81 11)

Verkställande av länsrättens beslut

Bestämmelsen om socialnämndens utredning har ett nära samband med skyldigheten enligt 12 § LVM att verkställa länsrättens vårdbeslut. Enligt 12 § LVM skall socialnämnden se till att beslutet om vård verkställs genom att missbrukaren bereds vård i det aktuella LVM-hemmet eller på sjukhus. Det är alltså SiS i egenskap av huvudman för vårdhemmen som har skyldighet att anvisa plats på LVM-hem, se 1 § och 2 § 2 p. förordning (1993:877) med instruktion för Statens institutionsstyrelse.

Förslag till underlag för socialnämnds/distriktsnämnds/kommundelsnämnds beslut om delegering m.m. i LVM-ärenden

1. DELEGERING AV BESLUTANDERÄTT I LVM-ÄRENDEN

<u>Nr</u>	<u>Ärende</u>	<u>Lagrum</u>	<u>Delegat</u>	<u>Anmärkning</u>
1.1	Beslut om att inleda utredning då man fått kännedom om att det kan finnas skäl att bereda någon tvångsvård	7 § LVM	Arbetsledning	Efter 1 juli 1994
1.2	Beslut om att utredning inte skall inledas eller att inledd utredning skall läggas ned	7 § LVM	Arbetsledning	
1.3	Beslut om att utse kontaktman som skall svara för kontakten mellan missbrukaren och olika vårdgivare	8 § LVM	Handläggare	Se kommentar
1.4	Beslut om läkarundersökning samt utse läkare för undersökningen	9 § LVM	Handläggare	

1.5	Beslut om att ansöka hos länsrätt om tvångsvård enligt LVM	11 § LVM	Utskott	Se kommentar
1.6	Beslut om att begära polismyndighets hjälp för att föra missbrukare till läkarundersökning	45 § 1. LVM	Utskott	Se kommentar
1.7	Beslut om begäran om biträde av polis för inställelse till vårdinstitution	45 § 2. LVM	Arbetsledning	
1.8	Yttrande till åklagare vid åtalsprövning	46 § LVM	Arbetsledning	
1.9	Yttrande till allmän domstol då den som begått brottslig gärning kan bli föremål för LVM-vård	31:2 BrB	Arbetsledning	Se kommentar
1.10	Beslut om egen avgift vid placering i LVM-hem	34 § SoL och 42a § Sof	Handläggare	Fr.o.m. 1 maj 1993 är högsta tillåtna avgift 80 kronor per dag

2. BESLUT SOM ENDAST KAN DELEGERAS TILL UTSKOTT ENLIGT 47 § SoL

<u>Nr</u>	<u>Ärende</u>	<u>Lagrum</u>	<u>Delegat</u>	<u>Anmärkning</u>
2.1	Beslut om omedelbart omhändertagande	13 § 1 st LVM	Utskott	

3. BESLUTANDERÄTT ENLIGT LAG

<u>Nr</u>	<u>Ärende</u>	<u>Lagrum</u>	<u>Delegat</u>	<u>Anmärkning</u>
3.1	Beslut om omedelbart omhändertagande om socialnämndens beslut inte kan avvaktas	13 § 2 st LVM	Nämndens ordförande, vice ordförande eller annan ledamot som nämn- den förordnat	Se kommentar

KOMMENTARER

Den enda begränsning i delegeringsmöjligheten som råder är beslut enligt 13 § LVM om omedelbart omhändertagande. Man har inte infört någon ytterligare begränsning i rätten att delegera beslut enligt LVM. Beslut om att ansöka om vård hos länsrätt bör dock inte delegeras lägre än till utskotts nivå då det är fråga om tvångsingripande mot enskild.

- 1.3 Detta är ej samma åtgärd som avses i 10 § SoL, eftersom kontaktman enligt LVM kan utses mot den enskildes vilja.
- 1.5 Från och med 1 juli 1994 skall socialnämnden - inte länsstyrelsen som tidigare - ansöka om tvångsvård av missbrukare hos länsrätt. Av utredningen som ligger till grund för ansökan skall enligt 10 § LVM framgå i vilket LVM-hem intagning kan ske. Enligt de nya bestämmelserna råder ingen begränsning i hur långt beslutet kan delegeras. På grund av att ansökan om tvångsvård gäller så allvarliga ingripanden mot enskild bör beslutet fattas av en särskild avdelning som består av ledamöter eller ersättare i ansvarig nämnd, det vill säga utskott.
- 1.6 Då denna åtgärd är mycket ingripande för den enskilde, och beslutet om polishandräckning fattas innan rätten beslutat om tvångsvård bör beslutanderätten inte delegeras lägre än till utskotts nivå.
- 1.9 Denna bestämmelse är ny. Efter 1 juli 1994 skall socialnämnden, inte länsstyrelsen, avge yttrande i mål då LVM-vård kan bli aktuellt.
- 3.1 Detta är ej detsamma som delegering av beslutanderätt, utan avser beslutanderätt enligt lag. Beslut enligt denna bestämmelse kan endast bli aktuellt då nämndens beslut inte kan avvaktas. Beslutet skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde.

Blanketter

Blanketter föranledda av den förändrade lagstiftningen bifogas för kännedom. Blanketterna har beställningsnummer

21 740 154	Läkarintyg enligt 9 §
21 741 004	Utredning enligt 10 §
21 741 012	Underställning enligt 15 §
21 741 020	Beslut, omedelbart omhändertagande enligt 13 §
21 741 053	Ansökan om vård enligt 11 §
21 741 061	Anmälan behov av plats enligt 10 och 23 §
21 743 018	Handräkningsbegäran enligt 45 §

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Juridiska avdelningen

Curt Riberdahl

Lena Sandström